

De 70 jaarweken
de sleutel tot de profetieën

De 70 jaarweken
de sleutel tot de profetieën

Ds. H. Schouten

Uitgeverij Het Zoeklicht
Postbus 99
3940 AB Doorn

ISBN 9789064511301

© 2010 Uitgeverij Het Zoeklicht - Doorn

Druk: Thieme Apeldoorn Boekentuin BV
Opmaak & omslagontwerp: TMgraphics.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of in enige andere vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch,

mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier openbaar worden gemaakt (behoudens korte citaten in gedrukte recensies) zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording, or any other – except for brief quotations in printed reviews, without the prior written permission of the publisher.

Inhoud:

Voorwoord	3
Betrouwbaarheid	5
Letterlijk vervuld	
Daniël de auteur	
Onmisbare sleutel	
De historische betrouwbaarheid is zeker	
Opmerkelijke omstandigheden	11
Hoofdpunten	13
Negenenzestig weken	16
Duur van een week	
Duur van een jaar	
Begin van de jaarweken	
Einde van de negenenzestig weken	
De interval	28
Het staat er gewoon	
De geschiedenis leert het	
Daniël 9:24 is nog onvervuld	
Intervallen komen vaker voor	

De zeventigste week

37

Tussen opname en wederkomst

Een voor velen zwaar verbond

Het offer moet stoppen

Openbaring 6-19

Het einde

Voorwoord

Het boek Daniël is heftig bestreden door vooral vrijzinnige bijbeluitleggers. Op alle mogelijke manieren hebben ze geprobeerd aan te tonen dat Daniël de schrijver niet zou kunnen zijn. Vooral ook wordt de periode waarin het boek geschreven zou zijn, fel bestreden. Dat heeft natuurlijk een reden. Wanneer de dingen in dit boek inderdaad door Daniël beschreven zijn en dit inderdaad ongeveer 600 jaar voor Christus gebeurde, dan is dit een hard bewijs van het bovennatuurlijke karakter van het boek, de inspiratie door God en feitelijk een niet te weerspreken Godsbewijs.

Wanneer het inderdaad zo is dat Gods Woord zo getrouw gebeurtenissen honderden jaren tevoren voorzegt, dan blijkt het een betrouwbare gids en een veilig kompas te zijn. Dat heeft niet alleen consequenties voor de profetische aspecten van Gods Woord, maar ook voor de morele aspecten die vanuit de Bijbel naar voren komen. Zonde en heiliging, zoals de Bijbel daarover schrijft, zal men ernstig moeten nemen. Dat is voor velen een moeilijk te verteren boodschap. Begrijpelijk dat men wegen zoekt om dit Woord van God als een woord van mensen te bestempelen. Woorden van mensen zijn niet feilloos. Gods Woord blijkt dat keer op keer wel te zijn. Deze studie zal ons wat dat betreft verrassen. De studie zelf gaat over de zeventig weken. Zeventig zevens. We worden meegenomen naar het begin van die periode, enkele honderden jaren voor Christus. Deze door Daniël ontvangen profetie blijkt echter nog niet helemaal vervuld te zijn. Dat wat nog niet vervuld is, de zeventigste week, ligt in de waarschijnlijk zeer nabije toekomst. Daarmee is de studie op deze profetie niet een schets van historische zaken, maar ook een spannende thriller van de werkelijkheid waar we vandaag in leven. Gods Woord blijkt een ongekende actuele profetische lading te hebben, juist voor vandaag. Dat sluit weer precies aan bij wat Daniël moest opschrijven. We lezen:

“Gij Daniël, houdt de woorden verborgen, en verzegel het boek tot de eindtijd; velen zullen onderzoek doen en de kennis zal vermeederen.”

(Daniël 12:4)

Wij leven in de eindtijd en met onze toegenomen inzichten willen we proberen de profetie te ontsluiten.

Ds. Henk Schouten
Doorn, 2010

1. Betrouwbaarheid

Hoewel het geen uitgangspunt voor deze brochure is, willen we wel opmerken dat we de betrouwbaarheid van Gods Woord volkomen achten. We geloven dat de Bijbel door Gods Geest is geïnspireerd en daarmee feilloos is. Bij de bestudering van de profetie van de zeventig jaarweken is dat niet alleen ons uitgangspunt, maar het zal blijken inderdaad zo te zijn. Wie gelooft, zal bevestigd worden. Wie niet gelooft moet toch eens nadenken over deze en zoveel profetieën meer. Vervulling van profetie is het grootste bewijs van de betrouwbaarheid van Gods Woord. Uiteindelijk willen we dat wekken, geloof in God, Zijn Woord en Zijn Verlosser. Daar kom ik rond voor uit, want een andere weg waardoor mensen behouden moeten worden dan Jezus Christus is er niet.

Letterlijk vervuld

De profetie van de zeventig weken is een aanwijzing voor de letterlijke betrouwbaarheid van de Schrift.

De beschrijving van de periode van de eerste negenenzestig weken is heel stipt vervuld. Een enorme vingerwijzing voor de goddelijke inspiratie, want alleen God kan zo nauwkeurig voorzeggen wat gebeuren zal. We stellen vast dat Daniël zelf van de letterlijke betekenis van bijbelse profetie overtuigd is. In Daniël 9:2 zien we namelijk hoe de profetie van Jeremia hem inspireert. Jeremia had over de verwoesting van de tempel geschreven en voorzegd dat stad en tempel zeventig jaar een puinhoop zouden zijn. We lezen:

“Want zo zegt de HERE: Neen, als voor Babel zeventig jaren voorbij zullen zijn, dan zal Ik naar u omzien en mijn heilrijk woord aan u in vervulling doen gaan door u naar deze plaats terug te brengen.”

(Jeremia 29:10)

Gert van de Weerd schrijft dat als startdatum van deze zeventigjarige periode 586 v. Chr. genomen moet worden. Uitgangspunt is de datum

van de verwoesting van de tempel. Die datum is voor de Here God het breekpunt. Zijn breuk in de gemeenschap met het volk wordt daarmee definitief bepaald. De tijden der heidenen beginnen. Niet Gods volk maar andere volken zullen het land bewonen en er de zeggenschap uitoefenen.

Daniël keert zich met de belofte van Jeremia in de hand, die hij dus letterlijk opvat, in zeer ernstig gebed tot God. De tijd van die zeventig jaar is al voor zeker vijftig jaar verstreken. Mogen we nu iets nieuws van U Heer God voor het volk verwachten? Wanneer Daniël de profetie niet letterlijk maar figuurlijk zou hebben verstaan, zou zijn gebed een zinloos gebed zijn geweest. We staan dus in de lijn van de grote profeten, wanneer ook wij uitgaan van de letterlijke en historische betrouwbaarheid van Gods Woord.

Opmerkelijk en wezenlijk voor de uitleg van de profetie is het besef dat Daniel's gebed niet gaat om herstel *van Juda*. Hij is betrokken op het herstel van *heel Israël*, alle twaalf stammen. Daarmee plaatst Daniël zich natuurlijk in de lijn van veel meer profeten, die herstel voor het gehele volk verwachten.

Daniël de auteur!

Over de vraag wie de schrijver is, is veel te doen geweest. Moderne bijbeluitleggers van liberale snit, die niet konden of wilden aanvaarden dat de Bijbel letterlijk genomen moet worden, zetten zich in om het boek veel jonger te maken dan het is en daartoe moest ook de persoon van Daniël als historisch en betrouwbaar wijken. Daniël immers voorzegde de val van Babel, de opkomst van het Medisch-Perzische rijk, de veroveringen door Alexander de Grote, diens vroege dood en de verdeling van zijn rijk onder zijn vier generaals. Het boek zou echter een historisch verslag achteraf zijn, aldus deze geleerden. Dat historische verslag zou in de vorm van een profetie geschreven zijn. Op die manier probeerde men het bovennatuurlijke karakter te ontkennen. Men was zich zeer bewust van de juistheid

van wat geschreven was, maar wilde dit niet als een (bovennatuurlijk) Woord van God aanvaarden. Van de Weerd citeert in dit verband Beegle *“Als de traditionalisten gelijk hebben, dan is dit visioen één van de meest perfecte voorzeggingen van Jezus in de hele schrift”*. Vervolgens doet Beegle vergeefs zijn best dit te bestrijden.

De theorieën van deze naturalistische bijbeluitleggers ontkennen de mogelijkheid van voorzegging en van profetie, en dat is juist wat in dit boek veelvuldig wordt gedaan. Niemand van deze geleerden durft dit boek echter te dateren na de geboorte van Jezus en daarmee ontkrachten ze hun eigen argument. Daniël voorzegt juist allerlei uit het leven van Jezus. We zullen zelfs zien hoe wonderlijk gedetailleerd. Het boek is dus profetisch, voorzeggend en bovennatuurlijk. Jongere archeologische onderzoeken hebben de historische betrouwbaarheid steeds bevestigd. Helaas nemen veel studenten van die inzichten geen kennis en lezen alleen wat eerder door liberale uitleggers werd verkondigd. Dat is lui, laks, onwetenschappelijk met een ondermijnend resultaat voor de gemeente. De gemeente zou juist enorm bemoedigd kunnen worden als ze wordt bepaald bij de absolute betrouwbaarheid van het Woord van God. Ook kan het enorm tot zegen zijn in het getuigenis dat we mogen geven. Gods Woord is betrouwbaar. Het geloof blijkt steeds rationeel verdedigbaar. Het is dus niet een vage sprong in het duister, maar een welhaast tastbare zekerheid. De archeologie en de geschiedenis bevestigen steeds weer de betrouwbaarheid van de Schrift. Als we dat aantonen zal geloof gewekt worden en gaat het daar niet om in de verkondiging?

Onmisbare sleutel

De rede over de laatste dingen door de Here Jezus uitgesproken vanaf de Olijfberg, plaatst Israëls laatste en grootste problemen binnen de tijd van de 70^e week. Negenenzestig weken zijn vervuld, maar de laatste week wacht nog op vervulling (Dan. 9:27; Mt. 24:15-22; Mk. 13:14-20). Ook het grootste deel van het boek

Openbaring is feitelijk een nadere uitwijding van wat we in de 70^e week zien en daarmee ook nog toekomst. Ook hier gelden helaas weer dezelfde opmerkingen als boven beschreven. De ontkenning van concrete profetie door vrijzinnige en liberale, naturalistische bijbeluitleggers bepaalt steeds de wijze waarop de Bijbel wordt uitgelegd. Dat gaat van Genesis tot Openbaring. De ontkenning van de bijbelse chronologie is niet alleen voor historische zaken desastreus, ook en juist daardoor wordt de hoopvolle toekomst, de blijde boodschap van de terugkomst van de Here Jezus, beschadigd. Als de historiciteit van de Bijbel aanvechtbaar is, dan is wat de Bijbel over de toekomst zegt toch zeker ook niet betrouwbaar? Dan blijft uiteindelijk de vraag: wat is dan wel betrouwbaar? Daarmee wordt de eschatologie, dat is de leer over de toekomst, de laatste dingen rond de voleinding van de wereld, in diskrediet gebracht en aan mensen de geweldige hoop ontnomen. Hoop die juist in de profetie en de eschatologie doorklinkt. Jezus komt terug en zal Gods rijk op aarde vestigen.

De historische betrouwbaarheid is zeker

De Duitse wetenschapper **R. Kolderwey** heeft gedurende 18! jaar de ruïnes van Babylon onderzocht (1899-1917). Hij vond de resten van het paleis van Nebukadnezar en toonde nauwkeurig aan dat Nebukadnezar inderdaad de architect van de schitterende stad moet zijn geweest, zoals Daniël 4:30 ook aangeeft. In het koninklijke paleis trof hij een troonzaal aan van 56 voet breed en 173 voet lang (1 voet is 0,3 m. dus ongeveer 18 x 52 m.). In die zaal heeft Belsazar vermoedelijk zijn drinkpartij gehad, waarbij hij met zijn onreine handen het tempelgerei vervulde en zijn onreine lippen zette aan de bekertjes uit het heiligdom. Dit duurde tot het schrift op de wand daar een einde aan maakte (Daniël 5) en de Meden en de Perzen de stad binnentrokken. Zij hadden de rivier afgedamd en kwamen via de drooggevalle bedding de stad binnen.

Een van de felste argumenten tegen de historiciteit van het boek was juist deze geschiedenis van koning Belsazar. De laatste koning van Babel, volgens de seculiere (wereldse) wetenschappers die de historiciteit van de Bijbel ontkenden, was immers koning Nabonidus. Nabonidus werd op 12 oktober 539 v.Chr. bij Opis, een stad aan de Tigris, beslissend verslagen door Cyrus II, die twee weken later Babylon binnentrok. Toen Babel viel was hij dus niet in de stad. Hij werd ook niet gedood, maar gevangen genomen en vriendelijk behandeld. Een heel ander verhaal dan het verhaal van het schrift op de wand uit de Bijbel. Lange tijd was dit een moeilijk te weerleggen argument waar bijbelgetrouwe uitleggers geen weerwoord op hadden. **Sir Henry Rawlinson** vond echter een inscriptie bij de Eufraat met feiten waarmee dit probleem voorgoed werd opgelost. De inscriptie vertelt dat er tijdens de val van Babel twee koningen waren. Een vader en zijn zoon. Nabonidus, de vader, bestuurde vooral het buitengebied, terwijl hij zijn oudste zoon Belsazar een co-regentschap had gegeven over de stad Babel. Het was Belsazar toegestaan de koninklijke titel te gebruiken. In die inscriptie werd ook opgemerkt dat hij het koninklijke paleis mocht gebruiken. Daarmee wordt ook een schijnbaar onbelangrijk detail ineens duidelijk en ook dit is weer een opmerkelijk pleidooi voor de betrouwbaarheid van de Schrift. In Daniël 5:7 en 29 lezen we namelijk dat

“Daniël de derde heerser van het land zou worden”

De derde in de hiërarchie: Nabonidus, Belsazar, Daniël. Is dit niet buitengewoon accuraat?

We zullen aan de hand van de uitleg nog veel meer nauwkeurigheid ontdekken en verwonderd staan over de betrouwbaarheid van de bijbelse profetie.

2. Opmerkelijke omstandigheden

Daniël ontving de profetie onder zeer opmerkelijke omstandigheden. Daniël en zijn volk waren in ballingschap weggevoerd uit Juda en Jeruzalem. We lezen in 2 Kronieken 36 hoe Juda zich van de Here God had afgekeerd. Het is buitengewoon droevig dat na het tienstammenrijk nu ook het koninkrijk Juda door haar ongehoorzaamheid aan God in ballingschap moet. We lezen in dit laatste hoofdstuk van het boek Kronieken dat God Zijn boden zond. Maar deze werden bespot, Gods woorden veracht en Zijn profeten gehoord. Wanneer je dit overdenkt en de consequenties leest over het gaan van het volk in de ballingschap, dan huiver je over onze wereld. Hoe lang zal God nog genadig zijn? Wanneer zal het oordeel komen over onze wereld? Ook vandaag worden wereldwijd de boden Gods bespot, Gods Woord veracht en Zijn profeten gehoord.

De legers van Nebukadnezar hadden de stad verwoest. In 2 Koningen 24 zien we hoe vreselijk koning Zedekia door God bestraft werd. Hij en zijn zonen worden gevangen genomen. Voor de ogen van Zedekia worden zijn zonen gedood, vervolgens steekt men Zedekia de ogen uit. Het laatste dat op zijn netvlies gebrand staat, is de moord op zijn zonen. Wie kan dan nog rustig slapen? Het had allemaal heel anders gekund, als men maar naar God had geluisterd. Opnieuw kun je de vraag stellen: Hoe lang zal God onze wereld nog genadig zijn? Waar staan wij? Eren en dienen wij de God die de hemel en de aarde heeft geschapen, of zoeken we andere goden en offeren we onze tijd en mogelijkheden aan hen die niets kunnen?

Volgens een profetie van Jeremia 25:11 zou de periode van ballingschap 70 jaar duren. Die zeventig jaren houden verband met de periode waarin Gods volk in zijn ongehoorzaamheid aan God, het land geen sabbatsrust schonk, zoals in Leviticus 25 werd voorgeschreven. God eist deze rust feitelijk alsnog op voor Zijn land.

Het 9^e hoofdstuk van het boek Daniël begint met een verwijzing naar deze profetie van Jeremia. Daniël is nu een oude man geworden. Hij begrijpt dat de periode van ballingschap op het einde loop en grijpt de profetie van Jeremia aan om tot God te bidden. Een intens gebed lezen we vanaf Daniël 9:3-19. Dit gebed laat ons een enorme bewogenheid en liefde voor het volk van God zien. Maar ook zien we het absolute geloof in het profetische woord. Ik stel me zo voor dat de Here Jezus in de hof van Getsemané aan dit gebed van Daniël heeft gedacht en daarbij net als Daniël vertrouwde op het profetische woord. De Here Jezus wist wat gebeuren moest.

Terwijl Daniël nog in gebed is, komt er een engel tot hem (Daniël 9:21-23). Van deze hemelse boodschapper ontvangt Daniël een enorme profetie over de toekomst van zijn volk. Maar de profetie reikt verder. De toekomst van alle volken op aarde hangt nauw samen met de profetie zoals we die vanaf Daniël 9:24 lezen, de openbaring van de zeventig weken.

3. Hoofdpunten

Om tot een goed verstaan te komen, is het belangrijk enkele hoofdpunten in gedachten te houden. Deze zullen ons helpen inzicht in de profetie te krijgen.

Heel de profetie heeft te maken met het volk van Daniël en met Jeruzalem. Zoals we al eerder aangaven, denkt Daniël niet alleen aan Juda, maar heeft hij alle twaalf stammen op het oog (Dan. 9:6,7,11,15). Het oordeel dat over de twaalf stammen is gekomen, werd door Mozes aangekondigd. Als het volk niet getrouw zou zijn, dan zou de straf heftig en zwaar zijn (zie Deut. 28:1-68, let op de tegenstelling tussen vers 1 en vers 15).

Er worden twee vorsten genoemd, die niet verward moeten worden: in vers 25 lezen we van *“een gezalfde, een vorst”*, en in vers 26 lezen we van *“een vorst die komen zal”*.

De hele geprofeteerde periode omvat 70 weken. Die periode is weer onderverdeeld in een periode van zeven weken, van tweeënzestig weken en één week.

Het begin van deze tijd wordt in vers 25 nauwkeurig aangegeven, *“vanaf het ogenblik dat het woord uitging om Jeruzalem te herstellen en te herbouwen”*.

Ook is het einde van de eerste twee perioden vastgelegd. Dit einde wordt gemarkeerd door het uitroeien van *‘een gezalfde’* (vers 26). Let op dat hier ook wordt gesproken over het te gronde richten van stad en heiligdom. Deze verwoesting vindt plaats door *“het volk van een vorst die komen zal”*. Dus nog niet door de komende vorst, maar wel door het volk waaruit hij voortkomt! In de NBV staat dan ook heel terecht *“toekomstige vorst”*.

Na deze belangrijke dingen komen we bij de zeventigste week. Hier wordt gesproken over *een verbond met de duur van een week*. Vers 27 spreekt van “*hij*”. Dat is die “*toekomstige vorst*”. We hebben het over de persoon die we ook antichrist noemen. De Here Jezus wijst op de

“gruwel der verwoesting, waarvan door de profeet Daniël werd gesproken.”

(Mt. 24:15)

Zeker is Titus, die met zijn legers de stad en de tempel in 70 n. Chr. verwoestte, een voorloper van die laatste vorst.

Halverwege deze laatste week zal het verbond verbroken worden. Dat wil zeggen: “*het slachtoffer en spijsoffer*” zullen niet meer gebracht worden. Dat betekent dat in die laatste week de tempel, die na 69 weken was verwoest op enigerlei wijze weer hersteld moet zijn en ook de tempeldienst weer ingesteld moet zijn. Dat is tot op heden niet het geval. Wel weten we van het grote verlangen bij velen in Jeruzalem en Israël om de tempel en de eredienst te herstellen. Daartoe worden voorbereidingen getroffen en is ook al veel tempelgerei vervaardigd. Zeker is daar oprecht verlangen om de Here God in gehoorzaamheid te dienen. De vrees is echter reëel, dat de vorst van het volk die komen zal, de antichrist, dit verlangen zal misbruiken en zichzelf als de beloofde Messias zal presenteren. In 2 Thessalonicenzen lezen we van deze persoon dat Hij zich in de tempel Gods zetten zal om zich als God te laten aanbidden. Het ook door veel christenen bejubelde streven om tot herbouw van de tempel te komen, zou juist weleens een stap in de richting van de komst van de antichrist kunnen blijken.

Wanneer dit alles heeft plaatsgevonden zal de situatie, zoals geprofeteerd in vers 24, gerealiseerd zijn en “*eeuwige gerechtigheid*” zijn gebracht. Dan zijn dus de beloften en profetieën

van de hele periode van zeventig weken vervuld. Uit de studie die volgt, zal blijken dat de laatste week nog moet aanbreken. We hebben dus niet te maken met een ononderbroken tijdsperiode, maar er blijkt een gat van inmiddels al ongeveer 2000 jaar te liggen tussen de vervulling van de eerste negenenzestig weken en de laatste week.

4. Negenenzestig weken

Duur van een week

Om de profetie goed te begrijpen, is het allereerst van belang te weten wat met de week wordt bedoeld. Het woord 'heptad' is een maateenheid, een eenheid van zeven dingen. Zo kennen wij bijvoorbeeld de woorden gros (144) en dozijn (12). Het woord gros of dozijn staat nooit op zichzelf. Het is altijd 144 of 12 van iets, een dozijn potloden bijvoorbeeld. Het gaat hier om zeventig 'zevens'. De vraag is echter, zevens van wat? Zeven seconden, minuten, uren, dagen maanden, jaren? We zullen zien dat er argumenten zijn op grond waarvan we kunnen vaststellen dat het om jaren gaat.

Het Jodendom kent drie classificaties van 'zevens', zeventallen.

De week van zeven dagen

Die loopt van sabbat tot sabbat. Exodus 20:8-11 beschrijft waarom die dag er is en wat op die dag gedaan, dan wel nagelaten moet worden.

“Gedenk de sabbatdag, dat gij die heiligt; zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de sabbat van de HERE, uw God; dan zult gij geen werk doen, gij noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch de vreemdeling die in uw steden woont. Want in zes dagen heeft de HERE de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte op de zevende dag; daarom zegende de HERE de sabbatdag en heiligde die.”

De scheppingsorde is de basis van deze zevendaagse week.

De week van zeven jaren

Deze loopt van sabbatsjaar naar sabbatsjaar. We zien deze week beschreven in Leviticus 25:3-7.

“Zes jaar zult gij uw akker bezaaien en zes jaar zult gij uw wijngaard snoeien, en de opbrengst daarvan inzamelen, maar in het zevende jaar zal het land een volkomen sabbat hebben, een sabbat voor de HERE: uw akker zult gij niet bezaaien en uw wijngaard niet snoeien. Wat vanzelf opkomt van uw oogst, zult gij niet inoogsten en de druiven van uw ongesnoeide wijnstok zult gij niet inzamelen; het zal een jaar van rust voor het land zijn. De sabbatopbrengst van het land zal u tot voedsel zijn: u en uw slaaf en uw slavin, uw dagloner en uw bijwoner, die bij u vertoeven. Ook voor uw vee en voor het gedierte, dat in uw land is, zal de gehele opbrengst daarvan tot voedsel zijn.”

De week van zeven maal zeven jaren

Op de negenenveertig jaren volgde het jubeljaar. Dit zien we beschreven in Leviticus 25:8-13.

“Voorts zult gij u zeven jaarsabbatten tellen, zevenmaal zeven jaren; zodat de dagen van de zeven jaarsabbatten negenenveertig jaren zijn. Dan zult gij bazuingschal doen rondgaan in de zevende maand op de tiende van de maand; op de verzoendag zult gij de bazuin doen rondgaan door uw ganse land. Gij zult het vijftigste jaar heiligen en vrijheid in het land afkondigen voor al zijn bewoners, een jubeljaar zal het voor u zijn, dan zal ieder van u tot zijn bezitting en tot zijn geslacht terugkeren. Een jubeljaar zal dit vijftigste jaar voor u zijn, dan zult gij niet zaaien en wat dan vanzelf opkomt zult gij niet oogsten en dan zult gij de ongesnoeide wijnstok niet aflezen. Want het zal u een jubeljaar zijn, heilig zal het u zijn; van de akker zult gij eten wat hij

opbrengt. In dit jubeljaar zal ieder van u zijn bezitting terugkrijgen.”

Interessant is wat we lezen rond de afspraken van Jakob met Laban aangaande de tijd die hij werken zal voor de beide dochters. We lezen Genesis 29:15-28 (S.V.)

*“Vervul **de week** van deze (Lea) dan zullen wij u ook die (Rachel) geven, voor den dienst, dien gij nog **andere zeven jaren** bij mij dienen zult. En Jakob deed alzo; en hij vervulde **de week** van deze.”*

Opvallend is dat hier wisselend geschreven wordt ‘week’ en ‘andere zeven jaar’.

Het blijkt voor de hand liggend dat we in Daniël 9:24 eveneens aan weken van zeven jaar moeten denken, want in Daniël 9:2 wordt ook nadrukkelijk gesproken over zeventig jaren. Dus dezelfde wisseling, tussen het wel en niet noemen van jaren bij het telwoord.

2 Kronieken 36:21 laat zien dat Jeremia een profetie heeft ontvangen (Jeremia 24:8-10; 25:11; 29:10) en legt nadrukkelijk het verband tussen de ballingschap en het overtreden van de wet. Het land moet **zeventig jaar** rusten. **Zeventig sabbatjaren** moeten als het ware worden ingehaald, dat is **zeventig maal zeven jaar**. Dit is vierhonderdnegentig jaar. Onze conclusie is dat we uit moeten gaan van zeventig maal zeven jaar. Dat uitgangspunt wordt ook door de meeste uitleggers gehanteerd.

Duur van een jaar

Nu we de lengte van de ‘zevens’ hebben bepaald op zeven ‘jaar’, komt vanzelf de vraag op: Hoe lang duurt een jaar? Zonder nadenken geven we het antwoord: een jaar duurt driehonderdvijfenzestig dagen. Een schrikkeljaar heeft een dag meer. Het is echter te eenvoudig om daar zo maar van uit te gaan. Wanneer het gaat om de

duur van profetische jaren zullen we ook in het profetische boek daar naar moeten zoeken. In verschillende tijden en culturen werden verschillende kalenders gebruikt. Die kalenders hadden onderling ook duidelijke verschillen. Het is niet onze bedoeling daarop te gaan studeren, we bevragen de Bijbel zelf. Vinden we in de Schrift aanwijzingen voor de duur van een jaar? We zullen zien dat de Bijbel uitgaat van jaren van driehonderdenzestig dagen, verdeeld over twaalf maanden van dertig dagen. Daartoe hebben we twee argumenten:

a) Een historisch argument

We lezen in het verslag van de zondvloed in Genesis 7:11, dat de vloed begon op de 17^e van de 2^e maand en volgens Genesis 8:4 eindigde de vloed op de 17^e van de 7^e maand. De duur was precies vijf maanden. Daarnaast wordt de duur van de zondvloed ook beschreven in dagen. In Genesis 7:11 en 8:3 lezen we dat de zondvloed honderdenvijftig dagen duurde. Honderdenvijftig dagen verdeeld over vijf maanden is dertig dagen per maand. Twaalf maanden van dertig dagen geeft een jaar van driehonderd en zestig dagen.

b) Een profetisch argument

De Bijbel is vrij strikt in haar uitleg en toepassing. Dat blijkt ook nu het geval. Want de duur van een jaar, zoals we die lezen in Genesis aan de dageraad van ons bestaan, blijkt ook de duur te zijn die voor een jaar gerekend moet worden. Wanneer we de avond van de wereldgeschiedenis naderen. Het is bovendien zo, dat deze profetische argumentatie juist ook uit de profetie van de zeventig weken naar voren komt. Daniël 9:27 spreekt van een verbond van zeven jaar, het gaat om de zeventigste jaarweek. In die periode zal de hand van de vorst die komen (Daniël 9:26) zal, zwaar op Gods volk drukken. Het verbond zal zwaar zijn (Daniël 9:27). In Daniël 7:24,25 horen we over dezelfde machthebber, daar omschreven als: “*na hen (de tien koningen) zal een ander opstaan*”. We moeten in beide

gevallen denken aan de antichrist. Deze **ander** die op zal staan, de antichrist dus, zal *“tijd, tijden en een halve tijd”* macht ontvangen (Daniël 7:25). Die cryptische omschrijving betekent gewoon drie en een half jaar, dat is twee en veertig maanden. In Openbaring 12:13 en 14 lezen we van dezelfde verdrukking, met dezelfde cryptische omschrijving, *“tijd, tijden en een halve tijd”*, dus drie en een half jaar. In Openbaring 12:6 wordt weer dezelfde periode gedefinieerd. Nu echter niet met de omschrijving ‘tijd, tijden en een halve tijd’, maar door de dagen te noemen, *“twaalfhonderdenzestig dagen”*. Drieënhalf jaar is twee en veertig maanden en hier dus twaalfhonderdenzestig dagen. Is het niet buitengewoon verwonderlijk deze eenheid in de Schrift te zien?

Begin van de jaarweken

We hebben de belangrijke gegevens verzameld die het ons mogelijk maken een aantal zaken na te rekenen. De duur van de periode ligt vast. Zeventig maal zeven jaar is vierhonderdennegentig jaar. De duur van een jaar is vastgesteld op driehonderdenzestig dagen. We krijgen dan $70 \times 7 \times 360 = 176400$ dagen.

Deze periode kunnen we natuurlijk gemakkelijk heen en weer schuiven op de tijdbalk van de wereldgeschiedenis. We hebben pas houvast en kunnen pas dan nauwkeurig dateren, wanneer we een ijkpunt hebben. Een aanknopingspunt in de tijd waar we de vierhonderdennegentig jaar kunnen fixeren. Dit aanknopingspunt blijkt er te zijn, we vinden het in Daniël 9:25. We lezen daar:

“Weet dan en versta: vanaf het ogenblik, dat het woord uitging om Jeruzalem te herstellen en te herbouwen tot op een gezalfde, een vorst, zijn zeven weken.”

Kunnen we in de geschiedenis het moment vinden, waarop dit bevel tot herstel en herbouw van Jeruzalem werd gegeven? Vaak wordt verwezen naar Kores, Darius en Artaxerxes. In het boek Ezra lezen we hierover (Ezra 1:1,2; 4:1-5, 11-24; 6:1-5, 14-15; 7:11,20,27). Bij

zorgvuldige bestudering blijkt het echter steeds te gaan om de herbouw van de tempel. Er wordt echter niet gesproken over, of toestemming gegeven voor, de herbouw van de stad met plein en gracht en daar gaat het juist om in de profetie van Daniël. Het is zelfs opmerkelijk dat heel de herbouw stil kwam te liggen toen de tegenstanders van de teruggekeerde Joden protesteerden. Wat was hun protest? Het bleek dat de teruggekeerden waren begonnen aan de “*herbouw van de tempel*” (Ezra 4:1-24). Men had een bouwvergunning gekregen voor de stad, maar niet voor de tempel!

We vinden in de Bijbel slechts één bevel, dat geïdentificeerd kan worden met het bevel uit Daniël 9:25 en dat vinden we in Nehemia 1:1-4 en 2:1-8. In het eerste hoofdstuk lezen we van de diepe droefheid van Nehemia. Dat bleef niet onopgemerkt voor de koning en het was voor Nehemia niet zonder risico om zo verdrietig rond te lopen. Met een bedroefd gezicht bij de koning als schenker optreden, past niet. In Nehemia 1 lezen we zijn gebed voor de stad. In het tweede hoofdstuk waagt Nehemia zijn verzoek om naar Jeruzalem te mogen gaan om de stad te herbouwen. Dit verzoek wordt door de koning ingewilligd. In Nehemia 2:1 lezen we:

*“In de maand Nisan, in het **twintigste jaar** van koning Arthahsasta”*

Deze gebeurtenis, die we nadrukkelijk kunnen koppelen aan Daniël 9:25, blijkt gedateerd te zijn. Het meest verwonderlijke is wellicht dat deze datum een van de best bekende en bewaarde datum in de seculiere geschiedschrijving is. De Here God heeft alles wonderlijk bewaard en inzichtelijk gemaakt voor hen die willen geloven.

De Encyclopaedia Britannica stelt dat de troonsbestijging van Arthahsasta plaatsvond in het jaar 465 v. Chr. in de maand Nisan. Naar Joods gebruik betekent het dat, wanneer er geen dag genoemd wordt, deze uitdrukking op de eerste dag van de maand betrekking heeft. Precies twintig jaar later wordt Nehemia vergunning verleend om de stad Jeruzalem te herbouwen (Nehemia 2:1). Omgerekend

naar onze jaartelling moet dat op 14 maart 445 v. Chr. geweest zijn. Vanaf die datum mogen we onze jaarweken gaan invullen.

Einde van de negenenzestig jaarweken?

Nu we het beginpunt van de zeventig jaarweken hebben, is het mogelijk ook de einddatum vast te stellen. We stelden dat een profetisch jaar driehonderdenzestig dagen telde. We weten dat we vanaf 14 maart 445 v. Chr. moeten tellen. Waar komen we dan uit? Enig rekenwerk verschaft ons de nodige informatie. De jaarweken $(69 \times 7) \times 360 = 173.880$ dagen. We komen uit op 6 april van het jaar 32 na Chr.

Hoe ziet de calculatie er precies uit? Van 445 v. Chr. tot 32 n. Chr. is 476 jaren. Eén jaar v. Chr. – één jaar n. Chr. is één jaar. (Het jaar nul bestaat niet).

Nu vermenigvuldigen we 476 jaren met 365 dagen (onze jaren tellen 365 dagen). De uitkomst is 173.740 dagen. Voeg daar 116 dagen voor de schrikkeljaren aan toe, min drie minder in vier eeuwen. Daar moeten we dan van 14 maart nog de resterende dagen van de 173.880 bij op tellen, dat zijn er 24. We komen dan uit op 6 april en hebben de 173.880 dagen vol gemaakt, dit zijn negenenzestig jaren van driehonderdenzestig dagen.

We hebben nu vastgesteld dat de negen en zestig weken begonnen met het bevel van Arthahsasta op 14 maart 445 v. Chr. en eindigden op 6 april 32 n. Chr. Laten we terugkeren naar de profetieën van Daniël. We lezen Daniël 9:26 nog een keer:

“na de tweeënzestig weken zal een gezalfde worden uitgeroeid, terwijl er niets tegen Hem is.”

We hebben op dit punt de eerste zeven jaarweken al gehad. Aangevuld met deze tweeënzestig jaarweken zijn we dus aangekomen op 6 april 32 n.Chr. Omgerekend naar de Joodse kalender is dat op de 10^e Nisan. Is dat een bijzondere dag geweest?

Absoluut! Het is niet zo moeilijk om op grond van de Bijbel aan te geven wat er die dag gebeurde. Met de Gezalfde die uitgeroemd zal worden, wordt de Here Jezus bedoeld. Onze Here Jezus zelf brengt op deze dag een aantal belangrijke profetieën tot vervulling. Het zijn weer de vrijzinnige theologen die stellen dat Jezus dit alles arrangeerde. Hij kende de profetieën en liet er een paar in Zijn leven plaatsvinden, om zo als de Messias herkend te worden, is hun redenering. Dan denk ik: de Here Jezus was daarin zo consequent, dat Hij ook Zijn eigen kruisdood arrangeerde. Een nogal zinloze daad als Hij een bedrieger zou zijn die koning wilde worden. Ongeloof en hardheid lopen altijd vast. Geloof daarentegen verwondert zich keer op keer over God, Zijn Zoon en Zijn Woord.

Wat gebeurde er op 6 april 32?

Op 6 april reed de Here Jezus op een ezel Jeruzalem binnen. We lezen die opmerkelijke geschiedenis in Lucas 19:28-44. De Here Jezus zelf wist heel goed welke dag was aangebroken. Hij arrangeert inderdaad het een en ander. Hij stuurt Zijn discipelen erop uit om een veulen te brengen. Daarin zien we de vervulling van Zacharia 9:9

“Jubel luide, gij dochter van Sion; juich, gij dochter van Jeruzalem! Zie, uw koning komt tot u, hij is rechtvaardig en zegevierend, nederig, en rijdende op een ezel, op een ezelshengst, een ezelinnejong.”

Vervolgens zien we dat Zijn volgelingen heel goed begrijpen wat hier gebeurt. Zij begeleiden de Here Jezus buitengewoon enthousiast naar Zijn stad en roepen:

“Gezegend Hij, die komt, de Koning in de naam des Heren.”

(Lukas 19:38)

Dit is een bekend citaat van Psalm 118:22-26. Hier zien we ook dat de Here Jezus een eerder gegeven zwijgplicht opheft. Tot dan toe immers had de Here Jezus Zijn discipelen verboden van Hem te spreken als van de Messias. Dat wordt het zogenaamde Messiasgeheim genoemd. Nu Hij Jeruzalem binnenrijdt, vermaant Hij de Farizeeën:

“Indien deze zwegen, zouden de stenen roepen.” (Lukas 19:40)

Er vond iets plaats dat uniek was en nog niet eerder had plaatsgevonden, een kritisch moment in de geschiedenis. Helaas bracht dit alles niet de ommekomst bij het volk. De uitbundigheid van Zijn volgelingen werd niet herkend noch overgenomen door de anderen van het volk. De tegenstemmen zouden de overhand krijgen en we weten waar dit op uitliep. In Lukas 19:42 horen we de Here Jezus klagen en we voelen de pijn uit Zijn hart daarin doorklinken:

*“Hij weende over de stad, en zeide: och of gij ook **op deze dag** verstondt wat tot uw vrede dient; maar thans is het verborgen voor uw ogen.”*

Het is duidelijk is dat de Heer de waarde van deze speciale dag nadrukkelijk onder de aandacht wil brengen van Zijn volk, helaas tevergeefs. Het was de 10^e dag van de eerste maand. De dag waarop het paaslam in huis genomen moest worden. Later op die dag komt de Here Jezus in de tempel. Daar doet Hij iets opmerkelijks, we lezen:

“En Hij kwam te Jeruzalem in de tempel. En nadat Hij rondom alles overzien had, vertrok Hij.”
(Marcus 11:11)

Dat is een dramatisch moment. Jezus komt in de tempel. Hij was juichend de stad binnengeleid. Nu Hij in de tempel was, had Hij verwacht dat de geestelijke leiding daar aanwezig Hem als de Messias zou herkennen. Dat gebeurde niet. Hij keek rond, geen reactie van het Sanhedrin, of van wie dan ook.

De volgende dag, zo lezen we in de beschrijving van Marcus 11:13, vindt de vervloeking van de vijgenboom plaats. Israël/Juda wordt (voorlopig!) vanwege haar vruchteloosheid en onwil de Here Jezus als de Messias te erkennen, vruchteloos terzijde geschoven. De vervloeking van de vijgenboom laat dit zien.

Vervolgens gaat de Heer de tempel opnieuw binnen, maar nu om haar te reinigen. Ook dat is opmerkelijk! Volgens Joodse traditie is het alleen de Messias die de tempel reinigen mag. Wat een schitterende aanwijzingen van het Messiasschap van onze Heer. De intocht vond plaats op de dag die door Daniël was voorgezegd, op 6 april 32 n. Chr. De volgende dag nam Jezus afstand van het volk vanwege haar vruchteloosheid.

Deze bijzondere dag had God dus bij monde van de profeet Daniël laten voorgezegen. Deze dag was letterlijk, op de dag af, voorgezegd in de Schrift. Het ging om de 173.880^e dag van de profetie, de 173.880^e sinds Arthahsasta op 14 maart 445 v. Chr. bevel gaf om de stad te herbouwen. Al de dingen die in Daniël 9:24 geschreven staan: het afsluiten van de zonde, de verzoening van de ongerechtigheid en het zalven van iets allerheiligst, hadden vervuld kunnen worden. Dan zou de vrede voor de stad gekomen zijn, een vrede die Jeruzalem tot op deze dag altijd nog ontbeert.

We merken hier nog op dat Daniël 9:26 zegt:

“en na de tweeënzestig weken zal een gezalfde worden uitgeroeid.”

Dat betekent dat de ‘uitroeiing’, het gaat om de kruisiging van de Here Jezus, niet binnen de eerste negenenzestig weken plaatsvond. Ook niet op de laatste dag van de voorzegde periode, maar *erna*. Slechts enkele dagen daarna. Maar ook daarin is de profetie onwaarschijnlijk nauwkeurig, ‘*na de tweeënzestig weken*’. In dit alles zien we opnieuw de opzienbarende nauwgezetheid van het profetische woord met als enorme implicatie dat het Christelijk geloof gebouwd is op waarachtigheid en waarheid.

“Ik immers ben God, en er is geen ander, God, en niemand is Mij gelijk; Ik, die van den beginne de afloop verkondig en vanouds wat nog niet geschied is; die zeg: Mijn raadsbesluit zal volbracht worden en Ik zal al mijn welbehagen doen.”

(Jesaja 46:9b-10)

Wanneer Daniël profeteert dat een gezalfde zal worden uitgeroeid, schrijft hij erbij “*terwijl er niets tegen hem is*” (Daniël 9:26). Wanneer we deze woorden vergelijken met die van Pilatus, dan is dat wel heel opmerkelijk. Pilatus vraagt de oudsten van het volk:

“Wat heeft Hij dan toch voor kwaad gedaan?”

Pilatus wast zijn handen in onschuld (Mattheüs 27:23-24). Opnieuw een opmerkelijke aanwijzing dat Jezus de in de profetieën voorzegde Messias is.

5. De interval

We hebben een geweldige stap gedaan in onze studie op de zeventig jaarweken. Inmiddels zijn er negenenzestig weken gepasseerd. We zagen hoe op 6 april 32 de Here Jezus Zijn stad binnenreed, begeleid door een schare juichende volgelingen. Helaas werd Jezus niet herkend en erkend als de Messias, die Jeruzalem de zo fel begeerde vrede zou brengen. Op dit punt moeten we ons goed realiseren dat tot op de huidige dag de belofte van Daniël 9:24 niet vervuld is. De zeventig weken zijn bepaald terwille van Gods volk. We zagen al eerder dat het daarbij ging om de twaalf stammen. Daniël, Zacharia en de Here Jezus voorzagen met grote duidelijkheid de verwoesting van Jeruzalem (Daniël 9:26; Zacharia 14:2; Lukas 21:20,23-24 en Johannes in Openbaring 11:2,3,7). Hierbij moeten we voor ogen houden, dat Johannes en waarschijnlijk ook Lukas, schreven nadat in zeventig n.Chr. Titus Jeruzalem had veroverd.

De tijden der heidenen, dat is de periode van de verwoesting van Jeruzalem tot het moment dat Christus Zijn rijk opricht, zijn nog niet tot een einde gekomen. Ook nu Israël in 1967 weer bezit genomen heeft van de stad, is dat tijdperk der heidenen nog niet voorbij. Eerst zal de gemeente worden weggenomen, dan zal de antichrist openbaar worden (2 Thessalonicenzen 2:8) en een verbond met Israël sluiten. Jesaja 28:18 spreekt van een verbond met de dood. Daarmee geeft Jesaja aan dat de mensen in dit verbond een mogelijkheid zien tot vrede. Naar deze vrede wordt enorm gehunkerd, maar uiteindelijk zal dat zeer bedrieglijk blijken en de inleiding tot een vreselijke eindtijd zijn (Openbaring 13:3; 17:8). Dit verbond dat voor mensen zo hoopvol lijkt te zijn, zal echter de dood brengen.

Het blijkt een heel vals verbond te zijn dat de antichrist met het volk heeft gesloten. Daarna zal de Here God een nieuw verbond met Israël sluiten (Jeremia 31:31-34; Hebrëeën 8:8-13).

Dat nieuwe verbond zal de bevestiging zijn van wat in Daniël 9:24 geschreven staat:

“Zeventig weken zijn bepaald over uw volk en uw heilige stad, om de overtreding te voleindigen, de zonde af te sluiten, de ongerechtigheid te verzoenen, en om eeuwige gerechtigheid te brengen, gezicht en profet te bezegelen en iets allerheiligst te zalven.”

We moeten dus vaststellen, dat deze belofte nog niet is vervuld, ondanks dat er negenenzestig van de zeventig weken verstreken zijn. De Here God wist en voorzag dat Zijn Zoon niet aanvaard zou worden. Waardoor het koningschap nog niet kon komen. Toch zal het plan van God doorgang vinden. Daniël had over zeventig jaarweken mogen profeteren. Klaarblijkelijk is nog niet alles van het geprofeteerde al vervuld. Maar wanneer we goed gerekend hebben, blijkt er ook nog een periode van zeven jaar over te zijn. Ik noem de tussenliggende periode tussen de negenenzestig weken en de zeventigste week ‘interval’. Is het juist te stellen dat de zeventigste week nog niet vervuld is? Mogen we op grond van het bijbels getuigenis er van uitgaan dat deze periode nog komen zal? En waartoe is de periode van zeventig weken onderbroken? We kijken eerst of er argumenten voor de interval zijn.

Het staat er gewoon

In ons Europese denken gaan we uit van continuïteit. Dat ligt in het Oosterse denken helemaal niet zo voor de hand. Daar heeft men veel meer oog voor beeldend denken in plaats van rationeel denken. Vers 24 van Daniël 9 zegt dat er zeventig weken bepaald zijn. Er staat echter niet bij dat het om een aaneengesloten periode gaat. Het kunnen heel goed meerdere periodes zijn. Wanneer we de verzen 25 en 26 nog eens lezen, zien we dat de eerste negenenzestig weken met een duidelijk aan te wijzen historisch moment eindigen. Op 6 april 32 vond de intocht van de Here Jezus in Jeruzalem plaats. Dan staat er:

“na de twee en zestig weken zal een gezalfde worden uitgeroeid.”

Door gewoon te lezen wat er staat, zien we hier dus dat de uitroeiing van ‘een gezalfde’ niet tijdens de negenenzestig weken plaatsvond, maar erna. In vers 27 lezen we van de laatste jaarweek. Die laatste jaarweek zal zwaar gemaakt worden door de antichrist. Het is duidelijk dat die tijd komt na de uitroeiing van de gezalfde. De interval is daarmee duidelijk geworden. De eerste negenenzestig weken volgen elkaar blijkbaar onafgebroken op. Voor de laatste ligt dat duidelijk anders.

De geschiedenis leert het

De interval is gezien de geschiedkundige ontwikkeling onweerspreekbaar. In 70 n. Chr. vernietigde Titus de tempel en de stad. Het is overduidelijk dat de geprofeteerde zegen van Daniël 9:24 niet is aangebroken. Deze ramp voltrok zich bijna veertig jaar na de intocht van de Here Jezus en dus na de beëindiging van de negenenzestig weken. Hiermee wordt bevestigd, dat er tenminste achtendertig jaar ruimte zit tussen de negenenzestigste en de zeventigste jaarweek. Wanneer er een onderbreking van bijna veertig jaar kan zijn, dan is een onderbreking van tweeduizend jaar ook mogelijk. De geschiedenis dwingt ons inmiddels met deze kloof te rekenen.

Daniël 9:24 is nog niet vervuld

We herhalen:

“Zeventig weken zijn bepaald over uw volk en uw heilige stad, om de overtreding te voleindigen, de zonde af te sluiten, de ongerechtigheid te verzoenen, en om eeuwige gerechtigheid te brengen, gezicht en profeet te bezegelen en iets allerheiligst te zalven.”

We weten ook dat deze profetie met heel Israël heeft te maken, dat wil zeggen met alle twaalf stammen. Wanneer de zeventig weken een aaneengesloten geheel hadden gevormd, dan zou zeven jaar na 6 april 32 alles vervuld moeten zijn. Er is echter niets dat daar op lijkt of naar wijst. Er zijn uitleggers die een vergeestelijking toepassen, maar ook dan staakt de geschiedenis volledig. Wat in Daniël 9:24 staat geschreven, is op geen enkele manier een aantoonbare werkelijkheid geworden. Ze zal vervuld worden aan het einde van de zeventigste week. Wanneer de Here Jezus terugkomt in heerlijkheid. Hij zal dan Zijn koninkrijk oprichten.

Intervallen komen vaker voor

De onderbreking van een profetie door een bepaalde periode zien we vaker in de Bijbel. We spreken soms over een vergezicht over bergtoppen. De bergtoppen of hoogtepunten worden door het oog waargenomen. De dalen, die achter en tussen de bergtoppen liggen, zijn niet direct zichtbaar.

Een bekend voorbeeld vinden we in Jesaja 9:5:

“Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouder.”

Wanneer we dit aandachtig lezen, zien we in dit éne vers drie historische gebeurtenissen die in tijd niet direct opvolgend zijn. Het spreekt van de geboorte van een kind. Wij weten dat het daar gaat om onze Here Jezus. We vieren deze geboorte met het kerstfeest. Dit kind groeide op en werd ons op ongeveer dertigjarige leeftijd gegeven, *“een zoon is ons gegeven”*. Deze gebeurtenis vieren we ieder jaar op Goede Vrijdag. Aan het kruis op Golgotha werd ons de Heiland der wereld gegeven.

“Zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft.”
(Johannes 3:16)

Het was wel een interval van dertig jaar, terwijl deze tweede profetie direct volgde op de eerste. Met de derde belofte is het nog weer anders. Die is namelijk nog niet vervuld. We lezen immers:

“de heerschappij rust op Zijn schouder.”

Wat kunnen we ernaar verlangen, dat de Here Jezus als Koning terugkeert. Dan zullen alle zorgen en verdrietigheden van de tegenwoordige tijd voorbij zijn. Dat moment ligt nog in de toekomst. Openbaring 19:6 schildert ons die toekomstige gebeurtenissen met prachtige streken:

“Halleluja! Want de Here, onze God, de Almachtige heeft het koningschap aanvaard.”

Er liggen inmiddels al meer dan tweeduizend jaren tussen de vervulling van het tweede deel van de profetie en het nog toekomstige koningschap van de Here Jezus.

Een ander voorbeeld van een onderbreking van profetie, die toch in één zin werd neergeschreven, horen we over de lippen van de Here Jezus zelf komen. Hij bevindt Zich in de synagoge van Nazareth, waar Hij leest uit Jesaja 61:1,2. Er staan opmerkelijke woorden:

“De Geest des Heren is op mij, omdat Hij mij gezonden heeft om een blijde boodschap te brengen aan ootmoedigen, om te verbinden gebrokenen van hart, om voor gevangenen vrijlating uit te roepen en voor gebondenen opening der gevangenis; om uit te roepen het aangename jaar des Here.”

Na deze woorden sloot de Heer het boek en sprak de woorden die in Lukas 4:21 zijn bewaard:

“Heden is dit schriftwoord voor uw ogen vervuld.”

Het verbazingwekkende is dat de Heer stopte bij de komma. Waarom stoppen midden in een zin? Wanneer we het vervolg lezen, gaan we iets begrijpen van de profetie. Het vervolg luidt:

“en een dag der wrake van onze God.”

Een aangenaam jaar en een dag der wrake. Hoewel in één zin uitgesproken, slechts gescheiden door een komma, vormen ze toch twee bergen met een dal van al meer dan tweeduizend jaar daartussen. De eerste top is het aangename jaar. Dan volgt het dal, waarna de volgende profetische top zichtbaar wordt, die van de dag der wrake. De Here Jezus stopt, waar het dal begint. Dat dal wordt gevormd door de tijd waarin wij nu leven. Het is nu genadetijd. Straks zal de dag der wrake aanbreken.

Die dag der wrake is feitelijk dezelfde periode als de zeventigste week van Daniël. Het kommaatje, waar de Here Jezus stopte, duurt nu ook al zo'n tweeduizend jaar. Je zou het zo kunnen zeggen: de oosterling was meer geïnteresseerd in de volgende gebeurtenis dan in de tijd die tussen de twee gebeurtenissen in ligt.

Daniël zag het lijden van de Here Jezus, *“de gezalfde die uitgeroeid zal worden”* (Dan. 9:26). Dat is de eerste bergtop. Ook zag de profeet de glorie die de Heer eenmaal zal ontvangen. Dat lezen we in Daniël 9:24, in de woorden *“om iets allerheiligst te zalven.”* Daar hebben we de tweede bergtop. De periodes die daartussen liggen, zag Daniël niet. Uit Daniël 12:8 leren we dat de profeet niet altijd begreep wat hij zag en moest opschrijven:

“Ga heen, Daniël, want deze dingen blijven verborgen en verzegeld tot de eindtijd.”

Tot slot merk ik hierover op dat de apostel Petrus in zijn eerste brief opmerkt:

“Naar deze zaligheid hebben gezocht en gevorst de profeten die van de voor u bestemde genade hebben geprofeteerd, terwijl ze naspeurden op welke of hoedanige tijd de Geest van Christus in hen doelde, toen Hij vooraf getuigenis gaf van al het lijden, dat over Christus zou komen, en van al de heerlijkheid daarna.”

(1 Petrus 1:10,11)

Het getuigenis van Jezus

Daniël profeteert met bijzondere woorden. In Daniël 9:27 vinden we zo'n opmerkelijke uitdrukking:

“Op een vleugel van gruwelen zal een verwoester komen, en wel tot aan de voleinding toe.”

Denk nog even aan het doel van de zeventig jaarweken, “om te voleindigen” (vers 24). Dat betekent dat er een verwoester zal komen, totdat het alles voleindigd zal worden.

Wat of wie wordt er met die verwoester bedoeld? Op die vraag krijgen we antwoord van de Here Jezus zelf. In de rede over de laatste dingen verwijst onze Heiland naar deze profetie. We lezen in Mattheüs 24:15:

“Wanneer gij dan de gruwel der verwoesting, waarvan door de profeet Daniël gesproken is, op de heilige plaats ziet staan – wie het leest geve er acht op – laten dan wie in Judea zijn, vluchten naar de bergen.”

Hier wordt geprofeteerd over de antichrist die komen zal, de persoon die we in Openbaring 13 uit de aarde zien opkomen. Die persoon is

er nog niet, was er nog niet, maar komt nog. Er zijn bijbeluitleggers, de meer liberale, die zeggen dat deze profetieën van Daniël en de Here Jezus al vervuld zijn met de komst van Titus die de tempel vernietigde. Titus is dan de vorst van het volk dat komen zal (Dan. 9:26). Zeker lijkt die gebeurtenis uit het jaar zeventig op deze dingen. Toch moeten we deze verklaring afwijzen en wel hierom: De verwoester brengt het verbond dat voor velen zwaar gemaakt wordt, de zeventigste week. Dat verbond is er nog steeds niet. Het kan alleen daarom al Titus niet geweest zijn. De Here Jezus heeft het in Mattheüs 24 over dezelfde dingen, maar zegt dan in Mattheüs 24:29:

“Terstond na de verdrukking dier dagen zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar glans niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen en de machten der hemelen zullen wankelen. En dan zal het teken van de Zoon des mensen verschijnen aan de hemel en dan zullen alle stammen der aarde zich op de borst slaan en zij zullen de Zoon des mensen zien komen, met grote macht en heerlijkheid.”

Wanneer de gebeurtenissen in het jaar zeventig de vervulling van Daniëls profetie zouden zijn, en daarmee ook de vervulling van de profetie van de Here Jezus, dan hebben we iets gemist. De zonsverduistering, de vallende sterren, het wankelen van de hemelen en vooral de verschijning van de Zoon des Mensen, onze Here Jezus. Het zou allemaal ‘terstond’ gebeuren.

Ook op grond van de woorden van de Here Jezus kunnen we niet anders dan vaststellen dat er een interval is, een tijds kloof van nu al ongeveer tweeduizend jaren.

Wanneer we deze dingen zien dan leren we hier nog een belangrijk ander punt. De zeventigste week ligt nog in de (wellicht nabije) toekomst. De Here God is nog niet klaar met Zijn volk Israël. Er is nog steeds een plek voor Gods volk in Gods plannen. Daarmee

weerspreken we al de vergeestelijkings- en vervangingstheorieën, waaruit zoveel en zulke verschrikkelijke dingen zijn voortgekomen. Het antisemitisme in al zijn gruwelijke vormen groeide op de mestvaalt van een vervallen Christendom. Dat Christendom matigde zich aan de plaats van Israël te hebben ingenomen. Maar ook na de zeventigste week is er toekomst voor Israël en het Messiaanse rijk, duizend jaar vrede en veiligheid voor Gods volk. Maar voordat die vrede komen zal, staat Gods volk nog een donkere week te wachten. We gaan kijken wat de zeventigste week daarover te zeggen heeft. Dit is niet een gedachte die voortkomt uit onheilige gevoelens van antisemitisme, zoals soms wordt gesteld. Dat zij verre van ons. Wij hebben Gods volk lief. Zij gaven ons de bijbelse geschriften. Zij gaven ons de Here Jezus en het waren Joden die onder zware smaad en spot het evangelie verkondigden. Zij zullen voor dit alles straks buitengewoon gezegend worden wanneer het Messiaanse rijk in al zijn heerlijkheid doorbreekt en de Here Jezus Zijn koningschap zal aanvaarden. De weg naar die toekomst wordt geschilderd in de Bijbel, het profetische woord. En daar lezen we ook van die vreselijke verdrukking die komen zal, door Jezus zelf 'Grote Verdrukking' genoemd. Na alles wat al geweest is, moet dat wel heel vreselijk worden. Daarom is het vandaag meer dan ooit noodzakelijk aan alle mensen, en zeker ook aan Gods volk, het evangelie te verkondigen. Want alleen in Christus is er behoud, eerst voor de Jood en ook voor de Griek.

6. De zeventigste week

De laatste zeven jaar worden hele zware jaren. De Here Jezus spreekt over 'de grote verdrukking'. We zien deze periode zeer gedetailleerd beschreven in het boek Openbaring. Vanaf hoofdstuk 6, waar de ruiter op het witte paard naar voren komt, zien we deze gebeurtenissen zich in razend snel tempo ontwikkelen. De ruiter op het witte paard wordt nog al eens als de Here Jezus voorgesteld. Dit is persé onjuist. Het gevolg van de komst van de ruiter op het witte paard is destructie. We hebben van doen met de antichrist. Deze ruiter krijgt n.b. van de Here Jezus zelf de opdracht om te voorschijn te komen, het Lam opent de zegels (Opb. 6:1). Juist omdat hij (schijn)vrede lijkt te brengen, typisch iets voor de antichrist en de satan, komen velen in verwarring. In Openbaring 19 zien we de komst van de Here Jezus. Zijn komst brengt het lang verwachte vrederijk.

We hebben in het voorgaande gezien dat de vervulling van de profetie van de zeventig weken begon op 14 maart 445 v. Chr. Arthaxerxes gaf bevel tot de herbouw van Jeruzalem (Neh. 2:1-8). We hebben ook het moment gezien, waarop de negenzestig weken eindigden. Dat was op 6 april 32 AD. We hebben gezien dat er een breuk kwam in de aftelling van de zeventig weken. De laatste week volgde niet direct aansluitend op de voorgaande weken en tot op dit moment is deze laatste week nog toekomstmuziek. We zullen echter gaan zien dat het bepaald geen prettige melodie is.

In de laatste twee verzen van Daniël 9 worden twee belangrijke personen genoemd. Zij zijn niet alleen belangrijk, maar ook in alle opzichten elkaars tegenbeeld. We lezen van een gezalfde, die wordt uitgeroeid, en van een vorst die komen zal. Deze laatste vorst, die komen zal, kan op geen enkele wijze de Messias zijn. Zijn volk immers zal de stad en het heiligdom te gronde richten. Jeruzalem en Israël zullen uiteraard niet door het volk van God vernietigd worden.

We weten juist uit de geschiedenis van het volk, dat het er alles aan wil doen om ontheiliging van stad en tempel te voorkomen. We weten ook dat de stad daadwerkelijk door de Romeinen werd vernietigd in 70 AD, wat te meer aangeeft dat deze ‘vorst die komen zal’ echt niet de Joodse Messias kan zijn. Sterker, juist de vernietiging van Jeruzalem door de Romeinen leert ons dat ‘(het volk van) de vorst die komen zal’ uit het Romeinse machtsgebied zal komen.

Over deze persoon had Daniël al eerder geprofeteerd. In Daniël 7:8 lezen we van *“een andere kleine horen”*. Kenmerkend voor die kleine horen is dat hij een *“mond vol grootspraak”* heeft. In het laatste bijbelboek lezen we van Hem als het beest uit de aarde *“die grote woorden en godslasteringen spreekt”* (Opb. 13:5). Naar mijn overtuiging komen we deze persoon ook tegen in de beschrijving van Daniël 8:23 en 2 Thessalonicenzen 13:1. Het gaat om de incarnatie van satan zelf, de antichrist, door wie satan zijn verlangen zich aan God gelijk te willen stellen tot het uiterste probeert door te voeren.

We komen deze persoon tegen in het laatste vers van de profetie over de zeventig weken.

“Hij zal het verbond voor velen zwaar maken.”

Er is natuurlijk weer discussie over de vraag wie met deze ‘hij’ wordt bedoeld. Is dat de gezalfde die wordt uitgeroeid of is dat de persoon die ik net als antichrist identificeerde? Nergens lezen we in de evangeliën dat de Here Jezus een zevenjarig verbond sloot met Zijn volk, laat staan dat aangewezen kan worden waar of wanneer dit verbond begon, dan wel eindigde.

Sommigen willen als beginpunt van deze week het moment kiezen waarop de Here Jezus Zijn openbaar werk begon. Zijn dood zou dan na drieënhalf jaar de breuk van het verbond geweest zijn. Wanneer en hoe is slachtoffer en spijsoffer dan door Hem gestopt? Feitelijk is

dat tot het jaar zeventig door gegaan. Eerder zagen we al dat het doel waartoe de zeventig weken dienen (vers 24) tot op heden niet vervuld is. Waaruit we leerden dat de vervulling nog in de toekomst moet liggen.

Zij die hier wel de Here Jezus in willen lezen, doen dat mijns inziens meer uit verlangen heel de profetie van de zeventig weken als onhistorisch voor te stellen, dan wel zo te verdraaien dat de profetie haar feitelijke boodschap en kracht verliest. Daartoe zijn velen bereid tot volstrekt onlogische of onhistorische voorstelling van zaken te komen.

We mogen veilig concluderen dat *“Hij die het verbond voor velen zwaar zal maken”* de antichrist is.

Tussen opname en wederkomst

In Mattheüs 24:15-30 lezen we dat de Here Jezus de grote verdrukking plaatst direct voorafgaande aan Zijn terugkomst. Daarmee hebben we het eindpunt gekoppeld aan een bepaald moment, de terugkomst van de Here Jezus. Natuurlijk is het *tijds*moment van Zijn terugkomst ons niet bekend. Zelfs de Here Jezus in Zijn menselijke natuur weet dat tijdstip niet.

Ik geloof dat we uit de Bijbel kunnen leren dat bij de opname van de Gemeente deze laatste week haar beginpunt heeft. In 2 Thessalonicenzen koppelt de apostel Paulus de carrière van de antichrist, de vorst die komen zal, aan het moment dat de Gemeente wordt weggenomen.

“en gij weet thans wel wat hem weerhoudt.”

De mens der wetteloosheid wordt ergens door weerhouden en kan zich (nog) niet openbaren. De geestelijke depressie van vandaag is allerwegen zwaar en drukkend, maar de mens der wetteloosheid kan toch nog niet in de openbaarheid komen. Hoe komt dat? In de

Gemeente, waar de Heilige Geest inwoning heeft gemaakt, vinden we die tegenhoudende kracht. Paulus acht het niet nodig verder uit te leggen wat die weerhoudende kracht is. Hij doet in dit gedeelte beroep op de herinnering aan wat hij de Thessalonicenzen eerder heeft gezegd (vers 5). Deze tweede Thessalonicenzen brief is juist geschreven als een reactie op mensen die rondom opname en wederkomst verwarring hadden gebracht. Paulus had de Thessalonicenzen geleerd dat de Gemeente opgenomen zou worden (1 Thess. 4:13-18). Daaruit volgt dat de wederkomst van de Here Jezus nog niet plaatsgevonden kan hebben, want de Gemeente is nog niet opgenomen. Om dat uit te leggen, schrijft Paulus deze dingen. Daarmee wordt impliciet aangegeven dat de Gemeente met inwoning van de Heilige Geest de weerhoudende macht is. Aan de wederkomst, zo vult de apostel hier aan, gaat de openbaring van de antichrist vooraf. Maar die wordt door een weerhouder tegengehouden. Paulus vindt het niet nodig nader uit te leggen wie of wat die weerhouder is. Een kind begrijpt dat de aanwezigheid van de Gemeente, waar Gods Geest inwoning heeft, die weerhoudende invloed is.

Kort, wellicht direct volgend op de opname van de Gemeente, zal de antichrist zich openbaren en met Israël een verbond sluiten. Door Jesaja wordt dit het verbond met de dood genoemd:

“Omdat gij zegt: Wij hebben een verbond met de dood gesloten en met het dodenrijk een verdrag gemaakt.”

(Jesaja 28:15)

Vandaag zien we hoe Europa, maar misschien nog nauwkeuriger de landen rond de Middellandse zee, de landen van het oude Romeinse Rijk! en het nieuwe Israël toenadering zoeken tot elkaar. Wie goed kijkt, ziet daarbij dat Europa niet door liefde voor Israël deze beweging maakt, maar heel andere beweegredenen heeft, die van wereldpolitieke aard zijn. Dat Israël bereid is bijna alles op te geven

voor vrede, blijkt steeds opnieuw. Het is verbazingwekkend te zien hoe naïef deze toch zeer ontwikkelde mensen zijn. De problemen rond de veiligheid en het bestaan van Israël zijn niet van politieke aard, niet etnisch van karakter maar puur antisemitisch in de strikte zin van het woord. Anti Sem. Tegen de Sem=Naam van de God, die door Israël de wereld wordt ingedragen. Het geschreven Woord van God en het vleesgeworden Woord van God zijn ons door dit volk gegeven.

Een voor velen zwaar verbond

Als beginpunt van de laatste week zien we enerzijds het moment waarop de Gemeente wordt opgenomen. Dat betreft het inzicht in de Schrift dat òns gegeven is. Voor de seculiere mens op aarde ligt dat heel anders. Die mens weet niet van het plan van God. Soms krijgen we de indruk bij sommige eindtijdschrijvers, dat er bij de opname van de Gemeente grote catastrofes op aarde zullen plaatsvinden. Vliegtuigen die neerstorten, auto's die botsen en veel meer rampscenario's zijn bedacht omdat mensen in de cockpit van het vliegtuig of achter het stuur van de auto plotseling verdwenen zijn. Daar kunnen ook vraagtekens bij gezet worden. Zullen er nog wel zoveel gelovigen in de ware zin van het woord zijn? In het laatste bijbelboek wordt ons als laatste van de zeven rondzendbrieven de gemeente Laodicea beschreven. Wanneer we in die zeven opeenvolgende gemeenten iets van de geschiedenis van de kerk geprofeteerd mogen zien, dan blijkt de laatste fase een zeer teleurstellende te zijn. Niet voor de kerk zelf. Die blijkt zeer met zichzelf ingenomen te zijn, alles gaat lekker en leuk. Rijk (geestelijke hoogstandjes) en nergens gebrek aan, is de beschrijving die de gemeente zichzelf meegeeft. Vanuit het oogpunt van de Heer der Gemeente ligt de zaak aanmerkelijk anders. Hij staat zelfs buiten. Dat is ongekende armoede voor de gemeente. Dat betekent dat Hij geen gemeenschap heeft met de mensen van die kerk. Tegen het gegeven, dat de Heer zich afvraagt of er nog wel geloof gevonden wordt bij Zijn komst, is de twijfel gerechtvaardigd of de opname

inderdaad wel zo spectaculair zal zijn en zo'n grote chaos brengen zal?

In dit verband doet ook Jesaja een opmerkelijke voorzegging:

“en de vromen worden weggerukt, terwijl niemand er acht op slaat, want vanwege de boosheid wordt de rechtvaardige weggerukt; hij gaat in vrede.”

(Jesaja 57:1)

Tegenover hen die uitzien naar de Here Jezus om door Hem aan de Vader te worden voorgesteld (Johannes 14:1-3) staat dus de seculiere en ongelovige (kerk)mens. Voor hem lijkt er ook een nieuw tijdperk aan te breken. Er wordt een verbond gesloten dat eindelijk een tijdperk van vrede en veiligheid lijkt te brengen. De mensheid, en vooral ook Gods volk Israël, is murw van de vele oorlogen en dreigingen en is bereid en hoopvol gestemd om een vredesakkoord te sluiten. Het ziet er veelbelovend uit. De Gemeente is opgenomen in de hemel, voor de achterblijvers lijkt er een hemel op aarde te zijn gekomen (1 Thessalonicenzen 5:3). Maar is dat werkelijk zo?

Wat weten we van het verbond waar Jesaja over schrijft? Niet zoveel, maar opvallend is dat door het verbreken van het verbond, de antichrist slachtoffer en spijsoffer laat stoppen. Misschien is een onderdeel van de overeenkomst dat de Joodse eredienst weer in ere wordt hersteld. Wanneer dat inderdaad zo is, dan zal er ook weer een tempel moeten zijn. Tegen deze achtergrond is het veelzeggend dat er vandaag velen zijn die zich inspannen voor een nieuwe tempel. Ook is bekend dat allerlei attributen voor de eredienst beschikbaar zijn gemaakt, tot zelfs kleding voor de priesters. Ongetwijfeld is de inzet en toewijding van velen die daar mee actief zijn oprecht. Zeker zal men met vreugde de offerdienst herstellen. Maar is dit iets wat de Here God wil en wat tot Zijn eer strekt? Zijn de offers niet vervuld in het ene en volmaakte offer, het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt? Het is heel moeilijk daar op te antwoorden. Hoe dan ook,

de “*vorst die komen zal*” zal dit offerritueel abrupt beëindigen. Bij dit alles wordt de vraag nog buiten beschouwing gelaten, waar de tempel precies gesitueerd zou moeten worden. Islamitische heiligdommen versperren de weg.

Hoe het ook zij, het zal een voor velen zwaar verbond blijken. Het zal plotseling gebroken worden, waarbij het masker zal vallen en de vriend zal een verschrikkelijke vijand blijken. Paulus spreekt van een “*plotseling verderf*” (1 Thessalonicenzen 5:3).

Het offer moet stoppen

Waarom de antichrist het verbond schendt, is moeilijk te zeggen. De tekst zelf laat er niets over los. We kunnen hier van alles bedenken en gaan speculeren, maar of we daardoor ook bij de werkelijke reden komen blijft ongewis. Op het toppunt van zijn macht zal deze vorst die komen gaat, een vreselijke vervolging op Gods volk inzetten. Zonder twijfel heeft het woord van de Here Jezus daar betrekking op. In Mattheüs 24:15 horen we de haast dramatische aansporing van de Heiland, te vluchten bij het zien van de

“gruwel der verwoesting, waar de profeet Daniël over gesproken heeft.”

In Openbaring 12:6 lezen we soortgelijke dingen: de vrouw, Israël, moet vluchten naar de woestijn. De Grote Verdrukking begint, ook wel de dag des oordeels, ook wel “*een tijd van Jacobs benauwdheid*” (Jeremia 30:7) genoemd. Helaas zijn er bijbeluitleggers die willens en wetens tegen de waarschuwende woorden van de Here Jezus uit Mattheüs ingaan. De argumentatie is dan dat de Grote Verdrukking al heeft plaatsgevonden, of ze merken op: kan het na Auschwitz nog erger. Wanneer die argumentatie zou kloppen, dan zou de Heer nu teruggekomen moeten zijn.

“want terstond na die dagen....zal het teken van de Zoon des mensen verschijnen.”

(Mattheüs 24:29-30)

Ik vrees dat sommigen hiermee een grote verantwoording op zich laden.

Het is op dit moment dat de machthebber van dat uur zichzelf volledig overbluft en zich als god in de tempel wil laten aanbidden. Dat de mensheid bereid is andere mensen goddelijke eer te bewijzen, heeft de geschiedenis herhaaldelijk bewezen. Ook in onze moderne tijd zien we regelmatig hoe grote massa's tot uitzinnige hysterie gebracht kunnen worden en tot zeer ongezonde adoratie van hun helden komen. Het zijn dingen die we in de sport, de muziek en de politiek regelmatig zien. Voor veel Joden zal dat juist het tegenovergestelde effect hebben. Zij zullen beseffen bedrogen te zijn. De wijzen en verstandigen onder hen zullen vluchten, zoals hierboven beschreven. Helaas zullen velen dat niet doen. Zacharia 14 schildert ons de dramatische gevolgen die dat zal hebben. Het gaat altijd verkeerd waar mensen zich de woorden van de Here Jezus niet aantrekken.

Openbaring 6-19

Uit onze studies is tot nu toe gebleken dat we verschillende keren wezen op delen uit de Openbaring van Johannes. Het is natuurlijk niet de bedoeling het laatste bijbelboek hier uitvoerig te bespreken. We willen slechts opmerken dat de hoofdstukken 6-19 feitelijk een uitvoerige beschrijving zijn van wat in de zeventigste week plaats zal vinden. Die hoofdstukken spelen zich ook af tussen de opname van de Gemeente en de wederkomst van de Here Jezus.

De opname wordt beschreven in Openbaring 4. In de persoon van Johannes, die op moet klimmen naar de hemel, wordt ons de opname uitgebeeld. Wanneer Johannes is opgeklommen, ziet hij inderdaad de Gemeente voor de troon van God en van het Lam verzameld. De

vierentwintig oudsten beelden daar de Gemeente uit. In Openbaring 19 zien we hoe de Gemeente, nu als bruid van het Lam, met de Here Jezus naar de aarde daalt. Had Paulus niet beloofd dat we met de Heer in heerlijkheid zouden verschijnen? Tussen die beide momenten speelt zich de geschiedenis van de zeventigste jaarweek af. De machtsgreep van de satan met zijn marionet, de antichrist. Daar speelt een valse religie een zeer bedenkelijke rol bij, uitgebeeld in de personen van de valse profeet en de valse kerk, de hoer op de rug van het beest. We schreven al over de vlucht van de vrouw naar de woestijn.

Het einde

Iedere dag onder de vreselijke dreiging en wreedheid van de marionet van satan te moeten leven, is verschrikkelijk. Openbaring 5:10 leert dan ook dat er zeer veel martelaren zullen zijn. Slachtoffers van het schrikbewind van de boze. Maar uiteindelijk is die vreselijke periode beperkt en zal niet voor altijd doorgaan. Dat is de fantastische boodschap van het boek Daniël. Het zijn ook de lessen die we mogen leren uit het laatste bijbelboek en het is de boodschap van zoveel heerlijke profetieën. Niet het kwade, de boze of op welke manier we de destructieve macht van de satan ook willen omschrijven, is het laatste. Het laatste is aan onze God en Heiland.

De zeventig weken, juist en vooral ook de laatste daarvan, zijn instrumenten waarmee de Here God tot Zijn doel zal komen. Het doel dat zo duidelijk in het eerste vers van de profetie over de zeventig weken naar voren kwam:

“Zeventig weken zijn bepaald over uw volk en uw heilige stad, om de overtreding te voleindigen, de zonde af te sluiten, de ongerechtigheid te verzoenen, en om eeuwige gerechtigheid te brengen, gezicht en profeet te bezegelen en iets allerheiligst te zalven.”

(Daniël 9:24)

Het gaat om de voleindiging van de overtreding, afsluiting van de zonde, verzoening van ongerechtigheid. Het gaat erom dat eeuwige gerechtigheid gebracht zal worden. Dat is dan ook precies wat gebeuren gaat. Gods plan zal voleindigd worden (Daniël 9:27). God zal tot Zijn doel komen. Na het rijk van de antichrist, door wie satan zich als god gedraagt en laat aanbidden, zal het rijk van de Zoon van God komen. Dat rijk zal geen tweeënveertig maanden duren, geen zeven jaar, maar duizend jaar lang zal Christus als Koning der koningen en Heer der heren regeren. De verandering die dat brengt, wordt in de Bijbel met prachtige woorden beschreven. Zelfs flora en fauna en de hemellichamen zullen veranderd en verheerlijkt worden.

We hebben gezien hoe betrouwbaar de profetie is. Ik ben er vast van overtuigd dat wat nu nog op vervulling wacht, ook werkelijkheid zal worden. Wie weet hoe spoedig, want Jezus zal zeker komen.

Maranatha!